

Tämä on rinnakkaistallenne. Sen viitetiedot saattavat erota alkuperäisestä /

This is a self-archived version of the original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Version: publisher's version

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä: /

To cite this article please use the original version:

Silén-Lipponen, Marja & Seppänen, Salla & Korhonen, Reija & Tyrväinen, Hannele
2022. Valtakunnallinen koe varmistaa ydinosaamisen. Pro terveys 49 (4-5), 30 - 31.

Valtakunnallinen koe varmistaa ydinosaamisen

Sairaanhoitaja on hoitotyön asiantuntija. Kehittämällä osaamisperustaista arviointia varmistetaan valmistuvien sairaanhoitajien ydinosaaminen ja koulutuksen tasalaatuisuus. Ydinosaamisen valtakunnallinen koe antaa tästä näyttöä.

Osaamisperustaisessa opetuksessa määritellään tutkinnon osaamisalueet, tavoitteet ja arviointi suhteessa työelämän ammatitaitovaatimuksiin. Tutkintoon johtavissa koulutuksissa osaamisperustaisuus on keskeinen laatua tuottava tekijä, esimerkiksi terveysalalla potilasturvallisuuden osalta (1).

Potilaiden hyvällä ja oikein kohdistuvalla hoidolla on suomalaisessa yhteiskunnassa korkea arvo. Tämä edellyttää ammatillisen osaamisen perustamista näyttöön. (1,2) Sairaanhoitajan työn muutospainee, muun muassa toimintojen kehittäminen entistä kustannustehokkaammaksi ja asiakaslähtöisemmäksi, edellyttävät osaamisen päivittämistä. Uusia osaamistarpeita seuraa muun muassa väestön ikääntymisestä, digitaalisten terveyspalveluiden lisäämisestä ja terveydenhuollon kantokyvyn säilyttämisestä. (3,4)

Osaamisvaatimusten ja arvioinnin päivitys

Suomessa sairaanhoitajakoulutus sisältää 180 opintopisteen laajuiset kaikille yhteiset ydinosaamisen ja 30 opintopisteen laajuiset syventävät opinnot, joissa osaamista syvennetään työelämäyhteistyöstä. Ydinosaamisen opintojen tulee tuottaa ns. yleissairaanhoitajan osaaminen erikoisalasta riippumatta, joka edellytetään myös ensihoitajan, kättilön, terveydenhoitajan ja diakonisen hoitotyön tutkinnon suorittaneilta.

Ammatikorkeakouluilla (AMK) on autonomia opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa, mikä vahvistaa niiden alueellista työelämäyhteistyötä opintojen toteuttamisessa ja sisällöllisissä painotuksissa (5). Ammatikorkeakoulut tekevät myös yhteistyötä muun muassa Suomen ammatikorkeakoulujen terveysalan koulutuksen verkostossa.

Verkoston ideoimana ja opetus- ja kulttuuriministeriön tukemana toteutet-

tiin Yleissairaanhoitajan (180 op) ammatillisen ydinosaamisen arvioinnin kehittäminen (yleSHarviointi) -hanke. Siinä määriteltiin sairaanhoitajan osaamisvaatimukset ja kehitettiin sairaanhoitajan ydinosaamisen valtakunnallinen koe yhtenäistämään sairaanhoitajaopiskelijoiden osaamisen arviointia. Hankkeessa olivat mukana kaikki Suomen 20 ammatikorkeakoulua, jotka tarjoavat sairaanhoitajan tutkintoon johtavaa koulutusta.

Valtakunnallisen kokeen edut

Työelämä on eri foorumeilla tuonut esille, että valmistuneiden sairaanhoitajien osaamisessa on vaihtelua riippuen siitä, mistä ammatikorkeakoulusta on valmistunut. Valtakunnallisen kokeen tavoitteena on täsmentää ja yhtenäistää sairaanhoitajaopiskelijoilta edellytettävän ydinosaamisen arvioimista.

Kokeen avulla todennetaan valmistuvien sairaanhoitajien ammatin edellyttämä ydinosaaminen. Sen sisältö ja taso on kuvattu niin, että työelämä voi hyödyntää sitä myös henkilöstönsä osaamisen arvioinnissa ja koulutusten suunnittelussa. Lisäksi koe tuottaa tietoa ammatikorkeakouluille opiskelijoiden osaamisen kehittymisestä koulutuksen aikana, jota voi hyödyntää koulutuksen kehittämisessä.

Valtakunnallista koetta systemaattisesti käytävissä ammatikorkeakouluissa kokeen on todettu olevan myönteinen opetuksen laadun vahvistaja ja oppimiseen innostaja. Koe on integroitu opintojen noin 180 op vaiheessa olevaan opintojaksoon, jossa se suoritetaan kuten

SAIRAANHOITAJAN YDINOSAAMISEN (180 OP) VALTAKUNNALLISEN KOKEEN OSA-ALUEET

1. Ammatillisuus ja eettisyys
2. Asiakaslähtöisyys
3. Kommunikointi ja moniammatillisuus
4. Terveystiedon edistäminen
5. Johtaminen ja työntekeijyysosaaminen
6. Informaatioteknologia ja kirjaaminen
7. Ohjaus- ja opetusosaaminen sekä omahoidon tukeminen
8. Kliininen hoitotyö
9. Näyttöön perustuva toiminta, tutkimustiedon hyödyntäminen ja päätöksenteko
10. Yrittäjyys ja kehittäminen
11. Laadun varmistus
12. Sosiaali- terveydenhuollon palvelujärjestelmä
13. Potilas- ja asiakasturvallisuus
14. Caset
15. Lääkehoito ja farmakologia
16. Lääkelaskut

KUVIO 1.

mikä tahansa muukin koe. Koe koostuu 100:sta sairaanhoitajan osaamisvaatimusten (Kuvio 1) mukaisesta kysymyksestä ja erillisestä lääkelaskukokeesta.

Koe ei edellytä erityisvalmistautumista, vaan suunniteltu opintojen eteneminen riittää kokeen läpäisyyn. Opiskelijat ovat pitäneet koetta pääsääntöisesti myönteisenä tarkastuspisteenä matkalla syventäviin opintoihin ja mahdollisuutena oman osaamisen tarkasteluun. Toivotaan, että tieto valtakunnallisesta kokeesta kannustaa opiskelijoita opiskelemaan päämäärätietoisesti koko koulutuksen ajan. Kokeen suorittaneet opiskelijat ovat kuvanneet palautteessa, että kokeen läpäiseminen lisää itsevarmuutta ja luottamusta omaan osaamiseen.

”On helppo siirtyä työelämään, kun huomaa hallitsevansa asioita!”

Valtakunnallisen kokeen käyttösopimuksessa on vuosina 2022–2023 mukana 12 ammatikorkeakoulua. Uudella sopimuskaudella voi yhteistyöhön liittyä mukaan lisää ammatikorkeakouluja. Työsken-

LYHYESTI
Suomalaisista ammatikorkeakouluista valmistuvien sairaanhoitajien ydinosaamisen tulisi olla tasalaatuista. Osaamisen varmistamista voidaan tukea yhtenäisillä arviointisisällöillä ja kokeilla.

tely toteutuu vastuualueittain kolmen ammatikorkeakoulun ryhmissä, joissa arvioidaan kysymysten vastaavuutta ydinosaamisalueeseen. Valtakunnallisen kokeen käytettävyydestä kerätään palautetta, jonka perusteella koetta kehitetään edelleen. Yhteistyö on käynnistynyt hyvin ja se edistää ammatikorkeakoulujen alakohtaista tiedon ja osaamisen vaihtoa.

Koetta voidaan edelleen käyttää täydennyskoulutusten suunnitteluun. Se voi toimia perustana mahdollisesti Suomeen luotavan sairaanhoitajan rekisteröinnin edellyttämään ammatillisen osaamisen määräaikaiseen arviointiin. Lisäksi osaamisen arviointia voidaan hyödyntää sairaanhoitajan työhön palaavien ammattilaisten osaamisen ja päivitetävän osaamisen tarpeen arviointiin. Koe voi tarjota myös joustavuutta opintoihin.

Valtakunnallinen koe vahvistaa suomalaista sairaanhoitajakoulutuksen laatua. Se varmistaa potilaiden hyvää ja turvallista hoitoa. Sairaanhoitajakoulutus toteutuu yhteistyössä terveydenhuollon työelämän edustajien kanssa. Siksi opiskelijaohjaajien tietoisuus ydinosaamisista

on tärkeää. Heidän arvionsa valmistumisvaiheessa olevien opiskelijoiden osaamisesta tuottaa tietoa, miten arvioinnin yhtenäistäminen näkyy työelämässä. ●

LAIHEET

- 1 Sosiaali- ja terveysministeriö. Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategia ja toimintasuunnitelma 2022–2026. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2022:2. <http://um.fi/URN:ISBN:978-952-00-8464-6>
- 2 Salminen I, Leino-Kilpi H. 2018. Fokuksessa sairaanhoitajan osaaminen. Pro terveys 2018;45(4):8–9.
- 3 Baik D, Zieher B. 2018. RN job satisfaction and retention after an inter-professional team intervention. West J Nurs Res 2019;41(4):615–30.
- 4 Koilo J, Axelin A, Fagerström I, Flinkman M, Heikkinen K, Jokiniemi K, Korhonen A, Mänttäjä R, Suutaru A. Sairaanhoitajan uudet työkalut – laatu- ja turvallisuuden soite-palveluihin. 2016. Sairaanhoitajien APN-osaamistutkimusryhmä. <https://sairaanhoitajat.fi/wp-content/uploads/2020/01/Luovastuomen-sairaanhoitajamuutos-soite-palveluita.pdf>
- 5 Wennberg M, Koroma M, Keinänen J. Ammatikorkeakoulu-uudistuksen arviointi. Loppuraportti. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:32. <http://um.fi/URN:ISBN:978-952-263-588-4>.

MARJA SILEN-LIPPONEN
FT, yliopettaja,
Savonia-ammattikorkeakoulu

SALLA SEPPÄNEN
THM, korkeakouluyksikön johtaja,
Laurea-ammattikorkeakoulu

REIJA KORHONEN
THM, lehtori,
Laurea-ammattikorkeakoulu

HANNELE TYRÄVINEN
THM, lehtori,
Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Valtakunnallisen kokeen logo ja osallistuvat ammatikorkeakoulut.